

Üldharidusprogramm 2018-2021 (õppekava ja õppekorraldus)

Sisukord

1. Programmi taust ja vajalikkuse põhjendus	2
2. Programmi eesmärk ja mõõdikud	4
3. Programmi meetmed ja tegevused	5
3.1. Meede 1: Üldharidusõppe kvaliteedi tagamine	5
3.2. Meede 2: Võrdsete võimaluste tagamine üldhariduses	12
3.3. Meede 3: Ligipääsu tagamine üldharidusele	16
4. Programmi elluviimist toetavad ja võimaldavad poliitikainstrumendid	17
5. Programmi tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele	18
6. Programmi juhtimiskorraldus	20
7. Rahastamiskava	21
9. Tegevuskava	23

1. Programmi taust ja vajalikkuse põhjendus

Kuigi põhikooli- ja gümnaasiumiseadus sätestab, et Eestis on kohustuslik haridus põhiharidus, on riigi haridussüsteemi eesmärk tagada kõigile võrdsed võimalused elukestvaks õppeks. Eesti üldhariduse peamisi eesmärke on tagada mitmekesised võimalused iga Eesti inimese arenguks koolieelses lasteasutuses, põhikoolis ja gümnaasiumis. Üldharidus peab toetama õppijate motivatsiooni elukestvas õppes osalemiseks ning tagama pädevused, oskused ja teadmised, et olla aktiivne kodanik, hea inimene ja tulevikus ka hea töötaja.

Üldhariduse võib tasemeti jagada kolmeks: alusharidus, põhiharidus ja üldkeskharidus. Üldharidusprogramm kajastab kõigi kolme taseme eesmärke ning nende saavutamiseks vajalikke meetmeid, aidates kaasa Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“ (edaspidi EÕS) I eesmärgi *Muutunud õpikäsitus* ja V eesmärgi *Võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasv* saavutamisele. EÕS üldharidusvaldkonna eesmärkide täitmine toimub koosmõjus teiste EÕS programmidega, sh „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“, „Digipöörde programm“, „Õppe- ja karjäärinõustamise programm“, „Tööturu ja õppe tihedama seostamise programm“ ja „Koolivõrgu programm“. Teistest EÕSi valdkondlikest programmidest koordineeritakse programmi tegevusi „Täiskasvanuharidusprogrammi“, „Kutseharidusprogrammi“ ja „Kõrgharidusprogrammiga“. Üldharidusprogramm panustab Eesti konkurentsivõime kava „Eesti 2020“, „Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014-2020“ ja arengukava „Lõimuv Eesti 2020“ eesmärkide täitmisel.

Alusharidus

Alushariduse omandamine toetab lapse füüsilist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning annab teadmised ja oskused kooliõpingute alustamiseks. Alusharidus toetab laste õppimist takistavate probleemide varajast märkamist ja lapse individuaalset arengut. Rahvusvahelise õpitulemuste uuringu PISA (Program for International Student Assessment) tulemustest selgub, et nende 15-aastaste õpilaste, kes on omandanud alusharidust koolieelsetes lasteasutustes, õpitulemused on paremad, kui õpilastel, kes pole lasteasutuses käinud. Eestis käib koolieelsetes lasteasutustes 93,6% 4-aastastest kuni kooliealistest lastest. Eesmärk on võimaldada kõigile 3-6-aastastele lastele, kvaliteetne alusharidus koolieelses lasteasutuses või lapsehoius.

Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava rakendusuuringu tuginedes täiendatakse õppekava ja toetatakse aktiivõppe meetodite, kaasava hariduse ning kiusamisvastaste meetmete rakendamist. Alushariduse ja lapsehoiu kontseptsiooni alusel täiendatakse valdkonna seadusandlust, et arvestada rohkem laste ja perede vajadusi ning kohalike omavalitsuste võimalusi.

Põhi- ja üldkeskharidus

Uuringud, seire ja tagasiside koolidest näitavad, et Eestis on võrreldes teiste maailma riikidega ühtlaselt tugev üldharidussüsteem. Väärtustades ja arendades meie edulugusid, peame samas pöörama tähelepanu meie õpilaste vähesele probleemilahenduse oskusele ning koolisüsteemi nõrkusele märgata varakult erivajadusega last (sh andekat) ja diferentseerida õppeprotsessi, et arvestada lapse isiksust ja arenguvajadusi. PISA tulemused näitavad, et Eestis on väike nende õpilaste osakaal, kes sooritavad PISA testi kahel kõrgeimal tasemel, samas on ühiskonna arenguks oluline arendada andekate õpilaste potentsiaali. EÕSis on seatud eesmärgiks oluliselt suurendada tipptasemel oskustega õpilaste osakaalu.

Eesti on olnud põhikoolist väljalangemise vähendamisel üks edukamaid riike Euroopas. Põhikoolist väljalangemine kolmandas kooliastmes ja õppetöö katkestamine gümnaasiumides on viimastel aastatel püsinud stabiilsena (2015/16 õppeaastal põhikooli kolmandas kooliastmes 0,3% ja gümnaasiumis 0,8%), kuid endiselt on kõrgem väljalangemine poiste seas. Kaasava hariduse põhimõtete rakendamise toetamiseks ja väljalangemise vähendamiseks oleme käivitanud õppenõustamise süsteemi, mida eeloleval perioodil „Õppe- ja karjäärinõustamise programmi“ kaudu terviklikuks süsteemiks edasi arendame. Kaasava hariduse põhimõtete juurutamine meie koolisüsteemi on muutumas üha suurenevaks väljakutseks. Seetõttu on oluline pöörata enam tähelepanu meetmetele, mis toetavad koole, et hariduslike erivajadustega (HEV) õpilased saaksid tavakoolis piisavalt vajalikku tuge, et HEV õpilaste kaasatus tavakooli oleks võrreldes Euroopa ja Põhjamaadega Eestis samaväärne. Erinevate koostöömudelitega tuleb tagada, et ministriumid koordineerivad omavahel õpilast toetavate tugimeetmete loomist ja rakendamist. Uuendatakse erivajadustega õppurite õppekorraldust (sh seadusandlus, rahastus, õppevara, juhendmaterjalid jms). Toetatakse turvalist koolikeskkonda edendavaid programme ning inimõiguste haridust, väärtuskasvatust ja meediakirjaoskust edendavaid tegevusi.

2009. aastal jõustusid koolieelse lasteasutuse ja 2010. aastal põhikooli ja gümnaasiumi riiklikud õppekavad (uuendatud 2014), kuid on koole, kus nende rakendamine on suureks väljakutseks. Oluline on seda tegevust seirata, et tuua välja kitsaskohad ja kavandada asjakohaseid meetmeid koolide toetamiseks.

Kõrg- ja kutsehariduses tehakse valikuid tehnika- ja täppisteaduste kasuks vähem kui tööturg vajab. Seepärast on oluline suurendada loodus-, täppis- ja tehnoloogia valdkonna (LTT) köitvust juba üldharidussüsteemis, seda nii õppekavade arendamise, õpetajakoolituse, õppevara mitmekesistamise ja digitaalsete võimaluste laiendamise kui ka erinevate algatuste ja projektide toetamisega. Gümnaasiumides on oluline toetada koolide omanäolisuse ja valikuvõimaluste suurendamist, sh LTT ja interdistsiplinaarsete valikkursuste kättesaadavust.

Muutunud õpikäsitus eeldab muutusi ka välishindamises, eeldab kujundava ehk õppimist toetava hindamise arendamist ja kasutamist koolides - üleminekut kontrollimehhanismilt arengut toetavale hindamisele. Senine välishindamise süsteem täidab paljuski just kontrollivat funktsiooni. Eesmärk on muuta õpitulemuste välishindamine koolidele praktiliseks *tööriistaks* ning toetada suurema vastutuse võtmist. 2014. aastast alustati üleminekut uuele lõpueksamite ja tasemetööde süsteemile ning ettevalmistusi kooli panuse hindamiseks õpilaste edasijõudmises. Tasemetööde ja eksamite süsteemi arendamist jätkatakse, et võimaldada koolidele mitmekesine ja õppimist toetav tagasiside. Hindamisvõimaluste täiustamisel jätkatakse e-testide väljatöötamist ja rakendamist. Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega on koolijuhile antud järjest suurem vastutus juhtimises. Oluline on kaasata koolide hindamisse ja arengu kavandamisse nii koolisisesed (õpetajad, õpilased jne) kui koolivälised osapooled (lapsevanemad, pidaja jne). Vajalik on töötada välja ka olulisimaid tegevus- ja tulemusnäitajaid koondav koolide hindamismudel, mis toetaks koolijuhte juhtimisotsuste tegemisel ning kujundaks avalikkuses ühtse arusaama heast koolist.

Eesti on muutumas üha mitmekeelsemaks ja –kultuursemaks riigiks. Ühiskonna sidususe ja turvalisuse säilitamiseks ja arendamiseks muutub aina olulisemaks väärtuspädevuse, üldinimlike väärtuste ja inimõiguste ning kriitilise mõtlemise, sh. meediakirjaoskuse arendamine. Samuti on oluline rahvusvahelise mõõtme laiendamine üldhariduses. Tallinnas ja Tartus laiendatakse Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni (IBO) õppekavade kasutuselevõtmist alg-, kesk- ja gümnaasiumiastmes ning Tallinna Euroopa Kooli tegevust. Jätkuvalt on vaja toetada vene õppekeelega koole nii õppeprotsessi kaasajastamises kui ka eesti keele õppe tihendamises. Laiendada tuleb eesti keelest erineva

õppekeelega koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide ja gümnaasiumide eesti keele ja eestikeelse õppe võimalusi. Suurendada tuleb toetust eesti õppekeelega koolidele ja koolieelsetele lasteasutustele, kus õpivad eesti keelest erineva emakeelega õpilased – tagada vajadusel individuaalse keeleõppe toetus ning muud olulised tugisüsteemid. Soodustada tuleb eesti ja eesti keelest erineva emakeelega õpilaste koos tegutsemist ja õppimist ning erinevates mitteformaalõppe vormides osalemist.

2. Programmi eesmärk ja mõõdikud

Programmi eesmärk on tagada kõigile õpilastele võrdne ligipääs kvaliteetsele üldharidusele ja valmisolek edasisteks haridusvalikuteks.

Programm aitab kaasa järgmiste Eesti elukestva õppe strateegia 2020 ja teiste programmide mõõdikute saavutamisele:

Indikaator	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	sihttase								
Madalal tasemel oskustega (PISA uuringus alla 2. taseme saavutanud) õpilaste osakaal (%): -funktsionaalne lugemisoskus; -matemaatiline kirjaoskus; -loodusteaduslik kirjaoskus	PISA 2012 9,1 10,5 5,0	-	PISA 2015 10,7 11,2 8,7	-	-	PISA 2018 7,5 8,0 5,0	-	-	täpsus -tub 2019
Tipptasemel oskustega (PISA uuringus 5. ja 6. taseme saavutanud) õpilaste osakaal (%): funktsionaalne lugemisoskus; matemaatiline kirjaoskus; loodusteaduslik kirjaoskus	PISA 2012 8,4 14,6 12,8	-	PISA 2015 11,1 14,2 13,5	-	-	PISA 2018 ≥10 16 14,4	-	-	täpsus -tub 2019
Madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste osakaal (%)	9,7	12	12,2	10,9	selgub 2018	<10,0	<9,5	<9	<9
LTT (loodus- ja täppisteadused, tehnika, tootmine ja ehitus) erialade lõpetajate osakaal (%) kõrghariduses ¹	27,1	26,4	26,5	27,4	selgub 2018	28	28,5	29	30
Keskhariduse omandanute osakaal 4 aastat pärast põhikooli lõpetamist	78,6	78,0	76,8	75,5	selgub 2018	78	80	82	82

¹ Metoodika muutus 2017. a. Alg- ja sihttasemed määratud ISCED2011 järgi.

Programmi mõõdikud:

Indikaator	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
						sihttase			
Erinevate osapoolte rahulolu õpikeskkonna ja –korraldusega (keskselt ja regulaarselt õppeasutustes toimuv rahulolu-hindamine)	-	-	-	metoodika väljatöötamisel		1. mõõtmine	kasvab	kasvab	kasvab
HEV1 (täiendavaid tugimeetmeid ja tingimusi vajavad õpilased – hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse kontseptsioon) õpilastest tavakoolis (%)*	93	94	95	95	selgub 2018	-	-	-	-
Raskete hariduslike erivajadustega (HEV2) õpilaste osakaal, kes on kaasatud tavaõppesse (%)*	28	27	27	25	selgub 2018	-	-	-	-

* Indikaatori metoodika muutub seoses seadusandluse muutusega alates 2018. a.

3. Programmi meetmed ja tegevused

3.1. Meede 1: Üldharidusõppe kvaliteedi tagamine

(EÕS 1.1.1., 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3., 1.2.4., 1.4.1., 1.4.2., 3.5.1. ja 3.5.2.)

Meetme eesmärk: Üldharidusõppe sisu ja maht on viidud vastavusse riiklike õppekavade eesmärkide ja õpitulemustega sh võtmepädevustega ning vastavalt on muudetud ka hindamis põhimõtted.

Indikaator	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
						sihttase			
Huvitava Kooli tegevustesse kaasatud üldhariduskoolide osakaal (%).	-	5	18	32	selgub 2018	70	90	90	90
Turvalisuse ja väärtuskeskseid programme rakendanud päevase õppega koolide osakaal (%).	-	24	35	42	selgub 2018	65	75	85	85
Turvalisuse ja väärtuskeskseid programme rakendanud koolieelsete lasteasutuste osakaal (%).	-	57	67	81	selgub 2018	88	90	95	95

Tegevus 1.1: Riiklike õppekavade arendamine ja rakendamise toetamine (EÖS 1.1.1.)

2008. aastal võeti vastu koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava ja 2010. aastal põhikooli riiklik õppekava, gümnaasiumi riiklik õppekava ja põhikooli lihtsustatud õppe riiklik õppekava. Põhikooli- ja gümnaasiumi riiklikke õppekavasid kaasajastati 2014. aastal eesmärgiga rõhutada üldpädevuste arendamise olulisust ja ainetevahelist lõimingut, individuaalset lähenemist õppijale ning koolide õppekavade omanäolisust ja kogukondlikku aspekti. Koolid pole olnud uuenduste rakendamisel ühtviisi edukad ning vajavad nõustamist. Lihtsustatud riiklikku õppekava ei ole uuendatud. Tekkinud on olukord, kus põhihariduse taseme riiklikud õppekavad erinevad õpikäsituse poolest ja ei ole kooskõlas demokraatliku võrdse kohtlemise printsiibiga. Nüüdisaegne õpikäsitus ei kajastu põhikooli riiklikus lihtsustatud õppekavas ja kaasava hariduse põhimõtted ei ole piisavalt käsitletud põhikooli riiklikus õppekavas, mis raskendab kaasava hariduskorralduse rakendamist.

Tulemus: Kõikide õpilaste arendamine õppeprotsessi käigus toimub samadel väärtusalustel ja ühtsete õpikäsituse põhimõtete kohaselt. Üldhariduse riiklikes õppekavades kirjeldatud ainekavad aitavad kaasa õpilase terviklikku arengut toetava õppe korraldamisele ja tagasisideandmisele põhikoolis ja gümnaasiumis ning õppeprotsessis lähtutakse riiklike õppekavade üldosades seatud eesmärkidest ja ainevaldkonna üldistest alustest.

Riiklike õppekavade ja ainekavade nüüdisajastamiseks:

- 1.1.1 Jätkatakse koolieelse lasteasutuse, põhikooli ja gümnaasiumi riiklike õppekavade rakendamise analüüsi ning vajadusel muudetakse neid, sh ühitatakse põhikooli riiklik õppekava põhikooli lihtsustatud riikliku õppekavaga.

Tulemus: Riiklike õppekavade sisu ja maht toetavad nüüdisaegse õpikäsituse juurutamist. Kõik erisused hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduses kajastuvad ühes põhikooli riiklikus õppekavas. Koolieelse lasteasutuse riiklikusse õppekavasse on sisse viidud lähtuvalt rakendusuuringu tulemustest väärtus- ja meediakasvatuse eesmärgid ja õppe- ja kasvatuskorralduse põhimõtteid uuendatud.

- 1.1.2 Nõustatakse õppeasutusi riiklike õppekavade rakendamisel. Viiakse läbi infopäevi koolieelsete lasteasutuste ja koolide meeskondadele ning toetatakse neid uuenduste sisseviimisel õppeasutuse õppekavadesse.

Tulemus: riiklike õppekavade uuendused kajastuvad kooliõppekavades.

- 1.1.3 Viiakse läbi tegevusi, mille eesmärk on tõsta õppijate õpihuvi ja –tulemusi, sh huvi LTT valdkonna vastu:

- Toetatakse koolide osalust säästvat arengut edendavates tegevustes, sh rahvusvahelistes õpilasprogrammides GLOBE (ülemaailmne koolide keskkonna- ja teadushariduse programm, Eestist osaleb ca 80 kooli) ja *Baltic Sea Project* (rahvusvaheline koolide võrgustik *Läänemere projekt*, Eestist osaleb ca 30 kooli), mille raames arendatakse probleempõhist õpet, integreeritakse säästva arengu põhimõtted aineõppesse, toetatakse õpilaste uurimuslikke tegevusi ja uurimistööde läbiviimist, õpilasuurimustööde konverentside ja üleriigiliste õppelaagrite korraldamist;
- Töötatakse välja koole toetavad meetodilised materjalid ja lahendused loovtööde, praktiliste tööde ning uurimistööde tegemiseks, uuendused rakenduvad 2018. a;

- Töötatakse välja õppe- ja metoodilisi materjale õpilase loovuse, ettevõtlikkuse ja finantskirjaoskuse toetamiseks. Suunatakse õpetajaid juba olemasolevaid õppematerjale tõhusamalt kasutama ja õpetama ettevõtlusõppe valikainet põhikoolis. Toetatakse uute metoodikate rakendamist ettevõtlusõppe läbiviimisel, ettevõtlikkuse ja finantskirjaoskuse kujundamisel. Suurendatakse gümnaasiumis matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogia valdkonna valikkursuste hulka. Uuendatakse matemaatika ainekava ning suurendatakse selle seotust reaalse eluga.

Tulemus: Kasvab uurimusliku ja probleemipõhise õppe osakaal koolides ning õppimise võimalused väljaspool kooli (muuseumis, ettevõttes, looduskeskuses jm). Koolide arengukavades ja õppekavades sisalduvad tegevused, mis kajastavad kooli kui säästva arengu põhimõtteid järgiva institutsiooni arengut. Kasvab koolide arv, mis külastavad keskkonnahariduskeskusi ja läbivad nendes keskkonna ja säästva arengu teemalisi õppeprogramme. Vähemalt pooled gümnaasiumiõpilased omandavad valikkursuste kaudu esmased oskused LTT valdkonna teadmiste rakendamiseks erinevatel elualadel, mis toetavad õpilaste teadlikke elukutsevalikuid. Koolide (eriti riigigümnaasiumite) õppekavades kasvab LTT valdkonna atraktiivsete valikkursuste hulk, sh koostöös kõrgkoolidega ja ettevõtlusega. Kasvab gümnaasiumide ja põhikoolide arv, kus õpetatakse valikainet või kursust „Ettevõtlusõpe“. Kasvab gümnaasiumide ja põhikoolide arv, kus moodustatakse õpilasfirmasid ja osaletakse nendega koolidevahelistel võistlustel. Kasvab nende koolide arv, kus rakendatakse uusi metoodikaid ettevõtlusõppe läbiviimisel, ettevõtlikkuse ja finantskirjaoskuse kujundamisel. Kasvab ettevõtete ja koolide koostöö ning nende koolide arv, mis teevad koostööd teadusasutuste ja ettevõtetega teaduse populariseerimisel ning LTT õppematerjalide arendamisel.

1.1.4 Parandatakse õppekirjanduse kvaliteeti ja soodustatakse teadliku nõudluse kujunemist:

- Õppekirjanduse retsenseerimise ja väljaandmise protsess hoitakse ajakohasena, kaasates sellesse ka aineühendusi. Aineühenduse retsensiooni kaudu tõstetakse tegevõpetajate rolli õppekirjanduse arendamisel ning teadlikuma nõudluse teket õppekirjanduse tellimisel, mille kaudu omakorda paraneb õppekirjanduse kvaliteet.
- Toetatakse aineühendusi, et nad jälgiksid õppekirjanduse olukorda ning annaks informatsiooni ja soovitusi õppekirjanduse arendamiseks.

Tulemus: Aineühenduste hinnangute abil on tõusnud õppekirjanduse kvaliteet ja vastavus riiklike õppekavade nõuetele.

1.1.5 Suurendatakse õpilaste liikumisharrastust:

- Koostatakse liikumisprogramm, mis kaardistab õpilaste liikumisharrastused ning kirjeldab võimalusi, kuidas nad igapäevases koolitöös rohkem liikuda saaksid. Programm koondab soovitusel koolidele.
- Toetatakse koole programmi soovitustest tulenevate tegevuste läbiviimisel, viiakse läbi infopäevi ja koolitusi, koondatakse ja jagatakse edulugusid.

Tulemus: Koolide hinnangul on suurenenud õpilaste igapäevane liikumine ning mitmekesisestunud liikumisvõimalused koolis.

1.1.6 Suurendatakse koolide arvu, kus viiakse läbi riigikaitse- või sisekaitseõpetust:

- Koostöös siseministeeriumi ja kaitseministeeriumiga toetatakse vastavalt 2016. aastal kinnitatud kontseptsioonile koole riigikaitse- ja sisejulgeoleku alase õpetuse läbiviimisel, sh mitmekesisatakse ainekavasid. Vaadatakse üle võimalused lõimida riigikaitse õpetusse sisejulgeolekuteemad ja lõimides olulisimad märksõnad õppekava erinevatesse ainevaldkondadesse.

Tulemus: On suurenenud õpilaste arv, kes on kooli lõpetades läbinud riigikaitseõpetuse. Kõik õpilased, kes õpivad Eesti koolides, saavad olulisimad algteadmised riigikaitse ja sisejulgeoleku alastest teemadest.

1.1.7 Suurendatakse koostööd gümnaasiumide ja kutsekoolide vahel:

- Kirjeldatakse tihedamad koostöökohad ning kavandatakse koostööd, mis mitmekesistab ja rikastab õpilaste valikuvõimalusi.
- Moodustatakse rakendusrühm Liivimaa kutsekoolide koostöövõrgustiku baasil, kaasates piirkonnast koostööst huvitatud koolijuhte. Lepitakse kokku arendamist väärivates arengusuundades ja piloteeritakse oma kodupiirkonnas kolme aasta jooksul. 2019. aastal antakse ülevaade toimunud tegevustest ja nende mõjust õpilaste haridustee sujuval kujunemisel.

Tulemus: Õpilased saavad rohkem valida endale huvitavaid väljakutseid, sõltumata koolitüübist.

1.1.8 Informaatika ainekava ajakohastamine ning uute valikainete/kursuste loomine nii põhikooli kõigis kooliastmetes kui ka gümnaasiumiastmes eesmärgiga arendada õpilaste tehnoloogilist kirjaoskust ja oskust tehnoloogiat luua (sh nt robootika, mehhatroonika, programmeerimine, multimeedia, võrk ja süsteem jne).

Tulemus: Informaatika valikõppeaine kava põhikooli II ja III kooliastmele on täiendatud temaatiliste moodulitega, vajadusel on loodud gümnaasiumile eraldiseisev aineteülene valikkursus ning informaatika kui horisontaalne läbiv teema on lõimitud eri õppeainete õppeprotsesside kirjeldustesse. Informaatika õppimine toetab nii programmeerimisoskuse kujunemist, kui digipädevuse kujunemist (sh tehnoloogiapädevus) laiemalt.

Tegevus 1.2: Õppeasutuste hindamine, õpitulemuste välishindamine ja hindamispõhimõtete muutmine (EÕS 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3., 1.2.4.)

EÕS näeb ette hindamispõhimõtete muutumist – õppija ja õppeasutuse kui õppiva organisatsiooni tulemuslikkuse hindamisel liigub rõhuasetus kujundavale hindamisele. Haridus- ja teadusministri käskkirjaga kinnitati üldhariduse välishindamise kontseptsioon „Üldhariduse välishindamise ülesanded, põhimõtted ja arendamise alused aastani 2020“.

Teise olulise suunana keskendutakse õpitulemuste välishindamisele, sealhulgas üldpädevuste– ja ainetestide ning ülesannete kogumike ning uuendatud funktsionaalsusega tasemetööde ja põhikooli ühtsete ülesannetega lõpueksamite kasutusele võtmisele, uue lõpueksamite mudeli rakendamisele, rahvusvaheliste ja siseriiklike uuringute läbiviimisele. Nii õpetajale vabaks kasutamiseks suunatud hindamisvahendite kui ka tasemetööde ja eksamite ettevalmistamine, läbiviimine ning analüüside teostamine hakkab toimuma e-keskkonnas.

Kõigi arendustööde sisuline eesmärk on pakkuda õpilastele/vanematele ja õpetajatele mitmekesist ja õppija arengu suunamist toetavat infot õppimise tulemuslikkuse ja tõhususe kohta. Selleks parandatakse hindamisvahendite diagnostilisi omadusi, luuakse taseme- ja eksamitöödel põhinevad võimalused õppetöö panuse hindamiseks õpilaste edasijõudmises ning muudetakse Eksamite Infosüsteemis kasutajatele esitatav tagasiside mitmekesisemaks ja põhjalikumaks.

1.2.1 Korraldatakse ja arendatakse õpitulemuste välishindamist; rakendatakse meetodikat, mis võimaldab hinnata võtmepädevusi, probleemilahendusoskusi ja selgitada koolide panust õpilaste edasijõudmisesse.

- Töötatakse välja ja võetakse kasutusele üldpädevuste hindamisvahendid. Töötatakse välja meetodika koolide panuse hindamiseks õpilaste edasijõudmisele. Digipöörde programmi kaasabil luuakse asutatavate testide haldamiseks ja läbiviimiseks ning analüüside teostamiseks kohaste võimalustega elektroonilise testimise keskkond; eelkõige põhikoolis võetakse kasutusele elektroonilised kokkuvõtavad hindamisvahendid. Koolidele luuakse võimalus paindlikult kasutada e-tasemetoid ja saada tulemuste kohta tagasisidet.

Tulemus: Õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile antav tagasiside hõlmab õpitulemuste saavutatuse osas täpsemat teavet õpilaste ja klasside õpivajaduste kohta ning kirjeldab koolide panust õpilaste edasijõudmises. Riik on kindlustatud hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks vajaliku informatsiooniga.

1.2.2 Koostöös sidusrühmadega töötatakse välja tegevus- ja tulemusnäitajad, mis mõõdavad õppeasutuse õppe- ja kasvatusprotsessi tulemuslikkust, tõhusust ja osapoolte rahulolu, mis toetavad EÕSi rakendumist üldhariduses.

Tulemus: Vanemad, kogukonnad ja riik on teavitatud koolieelsete lasteasutuste ja koolide keskkonna olukorrast ning õppe tulemuslikkusest. Välja on selgitatud toetust vajavad koolid ja koolid, mille tegevust saab tuua eeskujuks teistele. Koostöös ülikoolidega pakutakse koolidele arendusprojektides osalemise võimalust.

1.2.3 Viiakse läbi rahvusvahelised võrdlusuuringud üldhariduses (sh 2018. a – PISA uuringu põhitest ja finantskirjaoskuse hindamise test, TALIS). Koostatakse huvigruppidele vajalikud analüüsid PISA 2015 tulemustest.

Tulemus: Haridussüsteemi tulemuslikkusest ja kitsaskohtadest on saadud ülevaade, millele tuginedes algatatakse siseriiklikke uuringuid probleemide põhjuste selgitamiseks, levitatakse head kogemust koolides ja töötatakse välja meetmed kitsaskohtade leevendamiseks.

1.2.4 Töötatakse välja hindamisvahendid ja sekkumisstrateegiad oma ülesannete täitmise raskustes olevate koolide märkamiseks ja raskustesse sattumise ennetamiseks. Selle raames pööratakse eraldi tähelepanu eesti keele õppele vene õppekeelega põhikoolides. Rahastamismudelisse lülitatakse toetus- ja motivatsioonimeetmena tulemusrahastamise komponent. Kohalikke omavalitsusi toetatakse koolipidaja rolli teadvustamisel ja täitmisel.

Tulemus: toimiv süsteem raskustes olevate koolide märkamiseks ja toetus- ning sunnimeetmete kohaldamiseks. Koolipidajad on teadlikumad pidajal lasuvatest kohustustest ja oskuslikumad nende täitmisel.

Tegevus 1.3: Õpikäsituse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine (EÕS 1.4.1., 1.4.2)

Muutunud õpikäsituse mõistmiseks ja rakendamiseks on oluline koostöö õpetajate ja õppeasutuste vahel, kooli koostöö lapsevanematega ja koostöö kooli ning kohaliku omavalitsuse ning piirkondlike ettevõtete vahel, selleks:

1.3.1 Arendatakse algatust Huvitav kool, sh toetatakse osapoolte motivatsiooni koostöö kujunemiseks ja edenemiseks.

- Tutvustatakse nüüdisaegse õpikäsituse põhialuseid ja arutletakse kohalikku konteksti arvestavate rakendamisvõimaluste üle. Õpikäsituse arutelude korraldamisel arvestatakse kohalikku eripära ja kogukonda, kaasates kõiki olulisi osapooli (õppija, õpetaja, koolijuht, lapsevanem, kooli pidaja, kohalik kultuuriasutus, ettevõtja jne.
- Toetatakse õpetajate ja õppeasutuste omavahelist koostööd ja üksteiselt õppimist ning ühisprojekte kultuuriasutuste ja ettevõtete kõigil haridustasemetel, sh õpetajate (sh õppejõudude) omavahelist koostööd aine õpitulemuste ja võtmepädevuste lõimisel, õpetajate ja tugispetsialistide koostööd õpilaste käitumisprobleemide lahendamisel ja õpiraskuste analüüsimisel, õpetajate ja õppejõudude koostööd uute meetodiliste lahenduste väljatöötamisel ja tegevusuuringute läbiviimisel, ülikoolide õppejõudude ja teadurite ühisprojekte, osalemist rahvusvahelistes koostööprojektides ja võrdlusuuringutes.

Tulemus: Välja on kujunenud õpikäsituse rakendamist soodustavad koostöövõrgustikud. Osapoolte vastutus õpikäsituse rakendamise eest on selgemalt määratletud ja võimalused kaardistatud.

1.3.2 Arendatakse turvalist ja väärtuskeskset õpikeskkonda

- Turvalise ja väärtuskeskse õpikeskkonna tagamisel panustatakse õppekultuuri mõjutavatele tegevustele, mis toetavad riiklike õppekavade üldosas kirjeldatud kultuuri- ja väärtuspädevuse, enesemääratluspädevuse ning sotsiaalse- ja kodanikupädevuse eesmärkide saavutamist ning turvalisuse suurendamist.
- Toetatakse programmide tegevust (sh. teaduspõhine monitooring) ja arendustööd (sh laienemist) haridusasutustes.
- Viime ellu väärtusarenduse jätkuprogrammi 2015 – 2020.

Tulemus: Viime ellu koolikiusamise ennetamise kontseptsiooni, mis hõlmab terviknägemust erinevate osapoolte rollist ja tegevustest. Füüsilise ja vaimse kiusamise juhtude arv Eesti haridusasutustes on vähenenud. On suurenenud haridusasutuste arv, kus teadvustatakse väärtuspõhise õpikeskkonna rolli õpilaste arengus.

1.3.3 Toetatakse kaasava hariduskorralduse rakendamist üldhariduskoolides.

- Koostatakse ja viiakse ellu kaasava hariduskorralduse arendustegevuste rakenduskava, mis hõlmab komplekselt kõiki riiklikult koordineeritud arendustegevusi erivajadustega õpilaste õppe ja arengu toetamisel.
- Korraldatakse kogemusseminare hariduslike erivajadustega õpilastele paindliku õppekorralduse ning vajalike tugiteenuste rakendamiseks.
- Koostatakse juhendmaterjale ning toetatakse uuenduslike koolikorralduslike mudelite rakendamist KOV ja õppeasutuse tasandil.

Tulemus: Arusaamad kaasava hariduse sisust ja tähendusest on erinevate osapoolte (riik, KOV, kool) vahel ühtlustunud ning HEV õpilaste õppekorralduse kontseptsioonis kirjeldatud riiklikud arendustegevused on käivitunud. Kaasava hariduse rakendamise konkreetsed meetmed on kajastatud kõigi koolide õppe- ja arengukavades.

1.3.4 Soodustatakse tugeva koolidemokraatia tekkimist.

- Koostöös Eesti Õpilasesinduste Liiduga taotletakse demokraatliku otsustusprotsessi kui normi väärtustamist koolides. Toetatakse nõustamist (seminare, hea praktika jagamist jms) nii õpilastele, õpetajatele, lastevanematele, koolijuhtidele kui koolipidajatele.

Tulemus: Õppeasutustes on loodud kõikide õpilaste vajadusi arvestav õppimist ja kasvatust soodustav õpikeskkond. Õppeasutuste tegevustesse on kaasatud kõik olulised osapooled ja on märgata tugev side kohaliku kogukonnaga. Koolide õpilasesindused on saanud arvestatavaks koostööpartneriks riigile, koolipidajale ja kooli juhtkonnale.

1.3.5 Toetatakse ja arendatakse inimõiguste haridust, väärtuskasvatust ja meediakirjaoskust.

- Koostöös erinevate kodanikuühiskonna organisatsioonide, teiste ministeeriumide ja ülikoolidega arendatakse inimõiguste haridust, toetatakse sellealaseid tegevusi (mitteformaalse hariduse projekte, nõustamist ja koolitusi õpilastele, õpetajatele, koolijuhtidele ja koolipidajatele).
- Süstematiseeritakse, mõtestatakse, tuuakse kokku ja muudetakse efektiivsemaks erinevate organisatsioonide inimõiguste ja demokraatia hariduse alased tegevused, sh soodustatakse formaal- ja mitteformaalhariduse vahelist koostööd ja sünergiat.
- Süstematiseeritakse ja vajadusel eestindatakse olemasolevad mudelid, materjalid ja head praktikad nii, et need toetaksid Eesti riiklike õppekavade ja nüüdisaegse õpikäsituse rakendamist ning sobiksid just Eesti kooli ja noorsootöö kontekstiga.

Tulemus: Loodud on Eesti inimõiguste hariduse strateegia. Inimõiguste ja väärtuste valdkond on kajastatud kõigi koolide õppe- ja arengukavades. Koolide õppekeskkond ja koolikultuur on rohkemates koolides turvaline, kaasav ja demokraatlik.

Tegevus 1.4: Andekate õpilaste arengu toetamine

1.4.1. Toetatakse õpilaste kõrgemate mõtlemisoskuste kujundamist ja andekate õpilaste väljaselgitamist. Tartu Ülikooli Teaduskooli toel arendatakse andekate õpilaste identifitseerimise süsteemi, sh jätkatakse seminare ja koolitusi, toetamaks õpetajaid andekate õpilaste tuvastamisel. Rakendatakse laiemalt andekatele noortele suunatud programme ja kursuseid. Toetatakse mh Tartu Ülikooli Teaduskooli, Tallinna Tehnikaülikooli tehnoloogiakooli, Tallinna Ülikooli õpilasakadeemiat ja Eesti Maaülikooli loodusteaduste kooli.

1.4.2. Laiendatakse osalust riiklikel aineolümpiaadidel, -võistlustel, -konkurssidel, sh toetatakse olümpiaadide ja võistluste ülesannete ja lahenduste andmebaasi pidevat täiendamist ja kättesaadavuse suurendamist, suurendatakse olümpiaadide elektrooniliste ülesannete osakaalu (eelkõige kooli- ja piirkonnavoordes), toetatakse erinevate Eesti piirkondade õpilaste osalust riiklikel aineolümpiaadidel.

1.4.3 Toetatakse rahvusvaheliste ainevõistluste ja – konkursside korraldamist;

Tulemus: Andekate õpilaste arengu toetamise põhimõtted on kajastatud koolide õppekavades. Kasvab õppijate osalus riiklike olümpiaadide kooli- ja piirkonnavoordes; rahvusvahelised olümpiaadid on korraldatud vastavalt standartidele

3.2. Meede 2: Võrdsete võimaluste tagamine üldhariduses

(EÕS 5.1.1., 5.7.1., 5.7.2., 5.7.3.)

Eesmärk: õppekorralduses arvestatakse õpilaste individuaalseid arenguvajadusi.

Indikaator	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
						sihttase			
4-aastaste kuni kooliealiste laste osakaal alushariduses, sh põhikoolis õppivad 6-aastased (%)	90,4	91,7	91,6	selgub 2018	selgub 2019	95	95	95	95
Eesti keelest erineva emakeelega põhikooli lõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt vähemalt tasemel B1 (%)	68 (2013)	67	67,5	68,7	selgub 2018	78*	82	90	90
Vene õppekeelega põhikooli lõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt tasemel B1 (%)	63,9	63,2	64	61,1	selgub 2018	78*	82	90	90
Eesti keele teise keelena põhi-kooli lõpueksami ja gümnaasiumi riigieksami keskmine sooritustulemus (SA Innove statistilised andmed Pk/G)	68/69	67/72	67/73	69/73	selgub 2018	71/74	73/74	75/75	75/75
Eesti keelest erineva emakeelega gümnaasiumilõpetajate osakaal, kes oskavad eesti keelt vähemalt C1 tasemel (%)			17,1	17,5	selgub 2018	22	25	30	30

Tiip tasemel oskustega (PISA 5. ja 6. taseme saavutanud) õpilaste osakaal eesti keelest erineva õppekeelega koolis võrreldes eestikeelse kooliga. -Loodusteadused: eesti keelest erineva õppekeelega kool/ eestikeelne kool; -Lugemisoskus: eesti keelest erineva õppekeelega kool/ eestikeelne kool.	6,2/ 14,5 ;	-	5,8/ 15,7; 5,4/ 12,5	-	-	7,5/ 16,3 6,0/ 13,7	-	-	määratakse 2019
Madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste eesti emakeele ja eesti keelest erineva emakeelega noorte osakaalu (%) erinevus: -eesti emakeelega / -eesti k-st erineva emakeelega	9,9/ 9,7	12,4/ 9,0	11,8/ 8,1	11,3/ 9,5	selgub 2018	erinevust ei ole	erinevust ei ole	erinevust ei ole	erinevust ei ole

* Sihttaseme saavutamine ei ole realistlik, tõenäoliselt jääb tase samaks.

Sihtrühmad: eelkooliealised lapsed, sh eesti keelest erineva emakeelega lapsed, õpilased, sh erivajadustega õpilased (2017. a seisuga põhihariduse statsionaarses õppes ca 28 400 õpilast), eesti keelest erineva emakeelega õppijad (2017/18 põhihariduse statsionaarses õppes ca 31 900), õppeasutuste õpetajad ja juhid ning muud töötajad, lapsevanemad, kohalikud kogukonnad ja partnerid.

Tegevus 2.1: Lapsehoiu ja alushariduse kontseptsiooni elluviimine (EÖS 5.1.1.)

Kontseptsiooni koostamise eesmärk oli alushariduse ja lapsehoiu korralduse muutmine laste ja perede vajadustest ning omavalitsuste võimalustest lähtuvalt. Seaduse kohaselt peavad kohalikud omavalitsused looma lähtudes perede vajadustest koolieelse lasteasutuse ja lapsehoiu kohti. Nii koolieelse lasteasutuse kui lapsehoiu puhul ei tohi vanema osalus olla suurem kui 20% miinimumpalgast. Kõigile 1,5 – 3-aastastele lastele peavad olema kättesaadavad lapsehoiu ning 3 - 6-aastastele alushariduse võimalused kohalikes omavalitsustes. 1,5 – 3-aastaste laste puhul toetatakse eelkõige lapse üldoskuste kujunemist. 3 – 7-aastastele lastele peab olema võimaldatud mänguline õppe- ja kasvatustegevus kõigis koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava valdkondades. Sidustatakse õiguslikud alused koolieelsetele lasteasutustele ja lapsehoidudele.

2.1.1 Nõuded hoidudele ja lasteaedadele muudetakse seaduses paindlikumaks ning kohalikele omavalitsustele võimaldatakse suurem otsustusõigus alushariduse ja lapsehoiu korralduse küsimustes.

2.1.2 Kaardistatakse 6-aastaste laste osalus lasteaedades ning põhjused, miks kõik lapsed ei ole kaasatud alusharidusse. Analüüsi põhjal kavandatakse meetmed lastele, kes ei käi lasteaias ja vajavad eelkoolieas toetust koolivalmiduse saavutamiseks.

Tulemus: Võetakse vastu uus alushariduse seadus, mille alusel muudetakse lapse hoidmise ja alusharidusõppe korralduse süsteem sidusamaks ja paindlikumaks. Kõik 6-aastased lapsed on kooliminekuks vajalikul määral ettevalmistatud.

Tegevus 2.2: Kaasava hariduskorralduse elluviimine ja seire

(EÕS 5.7.1., 5.7.2., 5.7.3.)

2012. aasta aprillikuus ratifitseeris Riigikogu puuetega inimeste õiguste konventsiooni, mille artikkel 24 keskendub puuetega inimeste hariduse kättesaadavuse tagamisele kõikidel haridustasemetel. Konventsiooni olulisimad rõhuasetused on järgmised: „*Osalisriigid tunnustavad puuetega inimeste õigust haridusele. Soovides võimaldada selle õiguse teostamist ilma diskrimineerimiseta ja võrdsete võimaluste alusel, tagavad osalisriigid kaasava haridussüsteemi selle kõigil astmetel*“. **Kaasava hariduse põhimõte** on Eesti seadusandluses sätestatud alates 2010. aastast, mille tulemusel on nii koolid kui koolipidajad üha enam aktsepteerinud hariduslike erivajadustega õpilaste õigust õppida elukohajärgses koolis. Lisaks õppekohtade olemasolule ja eriklasside moodustamise võimalusele tuleb enam tähelepanu pöörata vajalike tugisüsteemide kättesaadavusele ning senisest suuremale hariduslikule ja sotsiaalsele kaasatusele.

2.2.1. Võttes aluseks uuringu „HEV õpilaste kaasava hariduskorralduse toetamiseks loodud koolisiseste meetmete ja koolivälise võrgustikutöö rakendamise tõhusus“ tulemusi, luuakse seadusandluse tasandil senisest paindlikumad võimalused hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamiseks ning vajalike haridus-, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna teenuste kättesaadavuse tagamiseks.

2.2.2. Tõhustatakse hariduslike erivajadustega õpilastele pakutavate tugiteenuste seiret riikliku järelevalve raames ning vajadusel nõustatakse koole parimate koolikorralduslike ning tugimeetmete rakendamisel.

Tulemus: Hariduspoliitilised otsused ning kooli pidajate ja koolide tegevus kaasava hariduse rakendamisel toetavad igakülgset HEV õpilaste arengut ning on kooskõlas laste põhiõigustega.

Tegevus 2.3: Eesti keelest erineva emakeelega õpilaste toetamine eesti keele omandamisel

Eesti keele õppe kvaliteedi tõstmine lasteaedades ja üldhariduskoolides on eesmärgina sätestatud EÕS-is, Eesti keele arengukavas ja valdkondlikus arengukavas „Lõimuv Eesti 2020“. Peamine eesmärk on tagada eesti keelest erineva emakeelega lastele ja noortele võrdsed võimalused nii elukestvas õppes kui tööturul osalemiseks. Tõhustatakse eesti keele ja eesti keeles õpet ning luuakse senisest enam võimalusi eesti emakeelega ja eesti keelest erineva emakeelega noorte omavaheliseks suhtluseks:

- Pööratakse erilist tähelepanu keelekümblusprogrammi kvaliteedi säilitamisele ja programmi laienemisele. Programmi laiendatakse uutesse koolieelsetesse lasteasutustesse (vähemalt 4 uut lasteaeda aastas.). Toetatakse kahesuunalise keelekümblusprogrammiga alustamist koolides ning selle arengut koolieelsetes lasteasutustes.
- Viiakse läbi analüüs eesti keele õppe kvaliteedist koolieelsetes lasteasutustes ning sellest lähtudes levitatakse edulugusid ning toetatakse lasteaedu tulemuslike õppemeetodite rakendamisel. Koolivalmiduse kaardile kantakse lapse eesti keele kui teise keele oskuse tase lasteaia lõpetamisel.
- Suurendatakse koolide valmisolekut mitmekultuuriliseks õppeks.

- Uuendatakse ja kaasajastatakse eesti keele kui teise keele ainekava põhikoolile, viies see rohkem kooskõlla kaasaegsete õpimeetoditega, et toetada sujuvat üleminekut eestikeelsele gümnaasiumiõppele.
- Toetatakse jätkuvalt kvaliteetset eesti keele ja eestikeelsete ainete õpet koolides, kus õpivad eesti keelest erineva emakeelega õppurid. Toetus suunatakse samuti õppetöö väliste tegevuste toetamisele, mis aitavad õpilastel sulanduda eesti kultuuriruumi ning praktiseerida eesti keelt (ekskursioonid, tegevused eesti õppekeelega sõpruskoolidega jms).
- Laiendatakse Eesti-sisest õpilasvahetuse programmi, aastas toimub vähemalt 270 õpilasvahetust, kus osalevad eesti ja vene kodukeelega noored.
- Toetatakse eesti õppekeelega koole, kuhu asuvad õppima eesti keelest erineva emakeelega õpilased. Koole toetatakse rahaliselt ning nõustatakse teises keeles õpetamise meetodikatest, mitmekultuurilises kooliruumis koosõppimisest ning vajadusel tagatakse õpilastele psühholoogiline tugi. Koolitatakse juhtkondi ning õpetajaid, informeeritakse ühiskonda teises keeles õppimise võimalikkusest ja edulugudest.
- Toetatakse uuringute läbiviimist.
- Toetatakse eesti keele õpet koolieelsetes lasteasutustes, suunates eelkõige kasutama eakohaseid meetodeid ning pakkudes eestikeelseid tegevusi. Toetatakse õppevahendite soetamist ja koolitust/nõustamistegevust.
- Käivitatakse pilootprogramm, lubades pedagoogiliselt põhjendatud paindlikkust keele- ja aineõppe teostamisel kindlaks määratud mitmekeelsetes gümnaasiumites koos süvendatud eesti keele õppega, et gümnaasiumilõpetajad saavutaksid kuue aasta jooksul eesti keele C1-taseme.

Tulemus: Eesti keelest erineva emakeelega lastele ja noortele on tagatud kõigil haridustasemetel võimalused Eesti ühiskonnas aktiivseks toimimiseks ja õpingute jätkamiseks võrdselt eesti keelt emakeelena rääkivate õppuritega. Paraneb eesti keelest erineva emakeelega õpilaste eesti keele valdamise tase nii lasteasutuse, põhikooli kui ka gümnaasiumide lõpetajate seas. Suureneb eesti õppekeelega lasteasutustes, koolides ja keelekümblusprogrammis osalevate eesti keelest erineva emakeelega õppijate arv. Kõik koolid, kuhu saavad õpilased teistest riikidest ja kultuurikeskkondadest, on saanud vajaliku toetuse õpilaste õpetamiseks.

Tegevus 2.4: Toetatakse IBO õppekavade rakendamist ja Tallinna Euroopa Kooli arengut

IBO õppekava rakendatakse Tartu Miina Härma Gümnaasiumis ja Tallinna Inglise Kolledžis. Tallinna Euroopa Koolis rakendatakse aga EB (European Baccalaureate) õppekava.

Rahvusvaheliste õppekavade toetamisel lähtutakse põhimõttest, et rahvusvahelised õppekavad on üldjuhul ja eelkõige suunatud välismaalt Eestisse tööle tulnud isikute lastele, kelle puhul on Eesti riigi huvi pakkuda neile Eestis kvaliteetset rahvusvahelist üldharidust.

Tulemus: Rahvusvaheliselt tunnustatud õppekavade rakendamine toetab riigi erinevate valdkondade rahvusvahelistumise ja rahvusvahelise koostööga seotud tegevusi.

Tegevus 2.5: Õppursportlaste toetamine

Jätkatakse õppursportlastele üldhariduse ja spordikoolituse teenuse osutamist. Jätkatakse koostööd Eesti Olümpiakomitee ja Spordikoolituse- ja teabe SA-ga.

Tulemus: toetatud on 200 õppursportlaste spordikoolituse läbimist ja üldhariduse omandamist, toetatud on tippспортlaste kutse- ja kõrghariduse ja treenerikutse omandamist.

3.3. Meede 3: Ligipääsu tagamine üldharidusele (EÕS 5.5.2., 5.5.6.)

Eesmärk: Luua tingimused koolikohustuse täitmiseks, tagada ligipääs üldharidusele ja vähendada väljalangevust ja õppetöö katkestamist.

Indikaator	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
						Sihttase			
Põhikoolist väljalangevus statsionaarse õppe kolmandas kooliastmes (%): kokku/ poisid/ tüdrukud	0,6/ 0,7/ 0,3 (12/13)	0,5/ 0,6/ 0,3 (13/14)	0,5/ 0,7/ 0,3 (14/15)	0,3/ 0,4/ 0,3 (15/16)	selgub 2018	hoida taset	hoida taset	<1,0	<1,0
Õppetöö katkestajate määr gümnaasiumis (väljalangevus güm. 1. õppeaastal) (%)	1,1 (12/13)	1,1 (13/14)	0,9 (14/15)	0,9 (15/16)	selgub 2018	hoida taset	hoida taset	<0,8	<0,8

Sihtrühmad: kõik õpilased, üldharidusasutused ja koolipidajad.

Tegevus 3.1: Haridustoetused munitsipaal- ja erakoolidele ning õppekohtade tagamine riigi koolides

3.1.1. Toetatakse kohalike omavalitsuste, riigi üldhariduskoolide ja erakoolide õpilaste toitlustamiskulusid kehtestatud piirmäära ulatuses.

3.1.2. Riigi üldhariduskoolide õpilastele kompenseeritakse sõit kodu ja kooli vahel.

3.1.3. Toetatakse kohalikke omavalitsusi ja erakoole õpilaskodu teenuse pakkumisel ning majutuskulude hüvitamist riigi koolides kehtestatud piirmäära ulatuses.

3.1.4. Haridustoetusega tagab riik olulisemad vajadused ligipääsu kindlustamisel kvaliteetsele üldharidusele, eelkõige luuakse sellega eeltingimusi riiklike õppekavade rakendamiseks. Haridustoetusse kuuluvad üldharidusprogrammi mõistes õppevara toetus, mis toetab õpetajat ja õppijat mitmekesise ja sisuka õpikeskkonna loomisel ning õppe diferentseerimisel vastavalt õppija vajadustele.

3.1.5. Toetatakse vanglaõppe korraldamist.

3.1.6. Rahastatakse ka riigi üldhariduskoolide kogueelarve (va õpetajate ja koolijuhtide tööjõukulud ning nende täienduskoolituse kulud).

Tulemus: igale õpilasele on tagatud juurdepääs kvaliteetsele kodulähedasele põhikoolile ning mitmeid valikuvõimalusi pakkuvale kodumaakonnas asuvale gümnaasiumile. Väljalangevus ja katkestamine üldhariduses on vähenenud.

4. Programmi elluviimist toetavad ja võimaldavad poliitikainstrumendid

EÕS-i Tööturu ja õppe tihedama seostamise programm

Programmi ühe tegevuse raames toimub ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel, seega toetatakse ühe olulise üldpädevuse kujundamist.

EÕS-i programm Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid

Programmi kaudu kujundatakse üldhariduskoolide ja koolieelsete lasteasutuste õpetajate ning asutuste juhtide täiendusõppe süsteem. Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli juures arendatakse välja õpetajakoolituse kompetentsikeskused. Mõlemad tegevused on määravad muutunud õpikäsituse rakendamiseks koolis Programmi kaudu töötatakse välja õpetaja töö hindamise põhimõtted ja koostatakse vastavad juhendmaterjalid. Programmi eelarve sisaldab ka õpetajate palgafondi vahendeid.

EÕS-i Digipöörde programm

Programmi kaudu kaardistatakse (digitaalse) õppevara olukord, lähtudes õppekava „kaetusest“ kvaliteetse õppevaraga, mille põhjal soetatakse, arendatakse ja luuakse digitaalset õppevara. Samuti uuendatakse põhikooli, gümnaasiumi õppekavades informaatikaõpetust; viiakse ellu uuenduslikke tegevusi toetamaks digilahenduste integreerimist õppeprotsessi ning õppekavaarendust (ProgeTiiger, Tiigrimatemaatika jne), toetatakse õpetajate digipädevuste arendamist ja hindamist, sh õpetajate digipädevuste mudelite väljatöötamine ja hindamine, enesehindamiskeskonna loomine. Õpetajate digipädevuse arendamiseks korraldatakse koolitusi ja tagatakse neile haridustehnoloogiline tugi; töötatakse välja e-hindamisvahendid õppijate võtmepädevuste hindamiseks, e-taseme- ja e-eksamitööd; arendatakse välja e-hindamist võimaldav infotehnoloogilise rakendus (Eksamite Infosüsteem EIS), mida rakendamist kõikidel haridustasemetel, tagatakse üldhariduse omandamiseks vajaliku digitaalse õppevara ja digiseadmete kättesaadavust.

EÕS-i Koolivõrgu programm

Programmi kaudu luuakse võimalused kodulähedase põhihariduse ja kvaliteetse valikuterohke üldkeskhariduse (gümnaasiumihariduse) omandamiseks igas maakonnas. Programmi kaudu toetatakse riigigümnaasiumide loomist igasse maakonda ja nn puhaste gümnaasiumide loomist. Samuti korrastatakse HEV õpilaste koolivõrk. Töötatakse välja ja rakendatakse vastavad rahastamismudelid.

EÕS-i Õppe- ja karjäärinõustamise programm

Programmiga luuakse terviklik süsteem, et tagada õpilastele võimetekohaseks õppimiseks ning karjäärivalikuteks vajalikud tugiteenused.

EÕS-i Täiskasvanuharidusprogramm

Programmi kaudu luuakse võimalused haridustee katkestanud või madala haridustasemega inimeste tagasitoomiseks üldharidusõppes. Õppetöö täiskasvanute gümnaasiumides toimub nagu päevastes üldhariduskoolides samade riiklike õppekavade ja üldhariduse seadusandlike aktide alusel. Täiskasvanute hariduses rakendatakse VÕTA süsteemi (varasema õppe ja töötamise arvestamine) ja töötatakse välja selle süsteemi rakendamiseks seadusandlikud võimalused.

Teaduse populariseerimise meede (TAI programm)

- Koolides pakutakse õpilastele õppekava toetavat LTT valdkonna klassivälisest tegevust (loodusringid, robotika, programmeerimine, inseneriasjandus, disain, teadus- ja tehnikaklubid, jms), milleks koolid ja koolide haldajad teevad koostööd ettevõtluse, spetsialistide ühenduste, akadeemiliste asutuste ja kutsekoolidega. Koolide õppekavad toetatavad avatud õppimist. Töötatakse välja hindamisjuhendid, mis võimaldavad hinnata ka huvitegevuses ja iseseisva õppimise teel omandatud teadmisi. Toetatakse koolide ja õpilaste osalemist rahvusvahelistes ja partnerriikide poolt korraldatavates projektides, konkurssidel ning üritustel. Toetatakse tegevusi, mis loovad uusi seoseid LTT ja muude ainevaldkondade vahel.
- Laiendatakse tehnika ja loodusteaduse alase huvihariduse võimalusi (huviringid, õpilaskadeemiad, teaduskoolid, õpikojad, muuseumiõpe jms). Töötatakse välja meetmed teaduse ja tehnoloogia valdkonna huvihariduse kättesaadavuse suurendamiseks. Üleriigiliselt koolitatakse huvitegevuse juhendajaid, toetatakse nende võrgustumist ja antakse välja õppematerjale. Korraldatakse üleriigilisi konkursse, võistlusi ja huvipäevi õpilastele, mis toovad ühiskonnas nähtavale LTT valdkonna õppe- ja huvitegevuse parimad saavutused. TÜ (Teaduskool) jt ülikoolid mitmekesistavad lisaõpet õpilastele.
- Toetatakse koolide koostööd ettevõtetega, teadus- ja kultuuriasutustega ning looduskeskustega, et võimaldada õpilastele elulähedast õpet väljaspool klassiruumi, eesmärgiga, et uurimistööde ja loovtööde kaudu tutvuksid õpilased teaduse ja tehnoloogia aktuaalsete teemadega ning valdkonnas tegutsevate inimestega.

5. Programmi tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele

Läbivad teemad	Programmi mõju läbivate eesmärkude saavutamisel
Võrdsed võimalused	Positiivne: programm näeb ette erinevate aine- ja eluvaldkondade lõimist riiklikus õppekavas ning toetab riiklike õppekavade rakendamist alus-, põhi- ja keskhariduses. Programm toetab muutuva õpikäsituse rakendamist, mille kaudu toetatakse õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut. Programm kaudu toetatakse kaasava hariduse printsiipide rakendamist üldhariduses ning eesti keelest erineva emakeelega õppurite toetamist nii keelelises kui sotsiaalses aspektides.

Regionaalareng	<p>Positiivne: Programm toetab Eesti erinevates piirkondades õppivate, ettevõtlike, loovate ja andekate õpilaste toetamist, samuti on eesti keelest erineva emakeelega õpilaste toetamiseks kavandatud mitmeid tegevusi Ida-Viru maakonnas, et tõsta maakonna koolilõpetajate konkurentsivõimet Eesti haridus- ja tööturul. Algatuse Huvitav kool raames viiakse läbi mõttekodasid erinevates Eesti maakondades, mille eesmärk on tõsta kohaliku elanikkonna teadlikkust oma piirkonna erinevatest ressurssidest ning nende rakendamist ning suurendada seeläbi inimeste seotust oma piirkonnaga.</p>
Infoühiskond	<p>Positiivne: programm näeb ette üldhariduse õppekavades kirjeldatud üldpädevuste arendamist ning nende lõimimist erinevate aine- ja eluvaldkondadega, muuhulgas on üheks pädevuseks digipädevus, mille arendamisele programm on suunatud. Digipädevus on suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.</p>

Riigivalitsemine	<p>Positiivne: programm näeb ette erinevate aine- ja eluvaldkondade lõimist riiklikus õppekavas ning toetab riiklike õppekavade rakendamist alus-, põhi- ja keskhariduses.</p> <p>Muuhulgas on üheks pädevus sotsiaalne ja kodanikupädevus, mille kaudu toetatakse õpilasi toimima aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetama ühiskonna demokraatlikku arengut; teadma ja järgima ühiskondlikke väärtusi ja norme; austama erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; tegema koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerima inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestama neid suhtlemisel.</p>
Keskkonnahoid ja kliima	<p>Positiivne: programm näeb ette erinevate aine- ja eluvaldkondade lõimist riiklikus õppekavas ning toetab riiklike õppekavade rakendamist alus-, põhi- ja keskhariduses. Keskkonna ja säästva arengu teemad on riiklikes õppekavades olulisel kohal ning õppekava rakendamiseks viiakse läbi ka erinevaid õpilaste keskkonna ja säästva arengu alaste hoiakute kujundamisega seotud tegevusi.</p>

6. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi täiendatakse igal aastal ühe aasta võrra st kooskõlas riigieelarvestrateegia perioodiga, mis tagab kooskõla riigi eelarvestrateegiaga ning riigi rahaliste võimalustega. Programmi kinnitab haridus- ja teadusminister peale riigieelarve seaduse vastuvõtmist.

Programmi kõikide meetmete, tegevuste elluviimise eest ja sihttasemete saavutamise eest vastutab HTM. Programmi rakendamist juhib HTM-i üldharidusosakond.

Programmi tegevuste elluviimiseks sõlmib HTM tegevuste elluvijatega lepingud.

Programmi täitmise kohta antakse aru igal aastal. Aastaruande koostab HTM koos programmi täiendamise eelnõuga ning arutab vajadusel üldhariduse valdkonna partnerorganisatsioonidega hiljemalt 28. veebruariks.

Programmi avalikustatakse HTM-i kodulehel.

7. Rahastamiskava

Meede	Tegevus	Tulud / Kulud /Investeeri- ingud	2018	2019	2020	2021
	-	Tulud	639 000	1 111 000	1 109 000	602 000
1 Üldharidus- õppe kvaliteedi tagamine	1.1. Riiklike õppekavade arendamine ja rakendamise toetamine	Kulud	5 719 000	5 176 000	5 176 000	5 143 000
	1.2. Õppeasutuste hindamine, õpitulemuste välishindamine ja hindamis põhimõtete muutmine	Kulud	948 000	895 000	895 000	895 000
	1.3. Õpikäsituse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine	Kulud	833 000	833 000	833 000	833 000
	1.4. Andekate õpilaste arengu toetamine	Kulud	748 000	748 000	748 000	748 000
1. Üldharidusõppe kvaliteedi tagamine Kokku			8 248 000	7 652 000	7 652 000	7 619 000
2 Võrdsete võimaluste tagamine üldhariduses	2.1. Lastehoiu ja alushariduse kontseptsiooni väljatöötamine	Kulud	0	0	0	0
	2.2. Kaasava hariduskorralduse elluviimine ja seire	Kulud	231 000	701 000	704 000	231 000
	2.3. Eesti keelest erineva emakeelega õpilaste toetamine eesti keele omandamisel	Kulud	2 546 000	2 996 000	2 996 000	2 996 000
	2.4. Toetatakse IBO õppekavade rakendamist ja Tallinna Euroopa Kooli arengut	Kulud	1 882 000	1 911 000	1 911 000	1 911 000
	2.5. Õppursportlaste toetamine	Kulud	1 449 000	1 449 000	1 449 000	1 449 000
2. Võrdsete võimaluste tagamine üldhariduses Kokku			6 108 000	7 057 000	7 060 000	6 587 000
3. Ligipääsu tagamine üldharidusele	3.1. Haridustoetused munitsipaal- ja erakoolidele ning õppekohtade tagamine riigi koolides	Investeeri- ngud	75 000	75 000	75 000	75 000

Meede	Tegevus	Tulud / Kulud /Investeeri- ingud	2018	2019	2020	2021
	3.1. Haridustoetused munitsipaal- ja erakoolidele ning õppekohtade tagamine riigi koolides	Kulud	86 603 000	87 988 000	96 279 000	96 178 000
3. Ligipääsu tagamine üldharidusele Kokku			86 678 000	88 063 000	96 354 000	96 253 000
		Tulud KOKKU	639 000	1 111 000	1 109 000	602 000
		Kulud KOKKU	100 959 000	102 772 000	111 066 000	110 459 000
		Investeeri- ingud KOKKU	75 000	75 000	75 000	75 000

9. Tegevuskava

Meetme nr	Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus või väljund ja tähtaeg või elluviimise periood			
			2018	2019	2020	2021
Meede 1: Üldharidus- õppe kvaliteedi tagamine (EÕS 1.1.1., 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3., 1.2.4., 1.4.1, 1.4.2, 3.5.1, 3.5.2.)	Tegevus 1.1 Riiklike õppekavade arendamine (EÕS 1.1.1.).					
	1.1.1. Koolieelse lasteasutuse, põhikooli ja gümnaasiumi riiklike õppekavade ainekavade sisu ja mahu analüüs ning vajadusel muutmine.	SA InnoVe, ÜHO	Põhikooli riiklik õppekava ja gümnaasiumi riiklik õppekava on kaasajastatud.	Vajalikud muudatused õpikäsitluses on tehtud ja on rakendamisel.		
		ÜHO	Läbi on viidud IEA ja OECD rahvusvahelised uuringud ja hinnatud õppekava muudatuste rakendumist.			
	1.1.2. Õppeasutuste nõustamine riiklike õppekavade rakendamisel.	ÜHO, SA INNOVE	Läbi on viidud Nõustamised koolimeeskondadele ja päringutest tulenevalt individuaalnõustamised õpihuvi tõstmiseks, kooliõppekavade nüüdisajastamiseks, koostöövormide arendamiseks.			
1.1.3. Õppijate õpihuvi ja – tulemuste tõstmine, sh huvi LTT valdkonna vastu	ÜHO, SA Tartu KHK	Säästva arengu valdkond on kajastatud kõigi koolide õppe- ja arengukavades.				

Meetme nr	Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus või väljund ja tähtaeg või elluviimise periood			
			2018	2019	2020	2021
		ÜHO	Arvutipõhise statistika õpikäsitus rakendavate koolide arv on kasvanud võrreldes 2017 . aastaga..			
		ÜHO, ülikoolid, MTÜ-d		Õpilased saavad gümnaasiumis esialgse pädevuse LTT teadmiste ja oskuste rakendamiseks erinevatel elualadel.		
		ÜHO, ülikoolid, MTÜ-d	Rakendatakse uusi õppemeetodeid ja mitmekesistatakse õpikeskkonda õpihuvi ja –tulemuste tõstmiseks.	Uurimusliku õppe (sh avastus- ja probleemipõhise õppe) osakaal ning väljaspool kooli (teadus-, tehnika-, looduskoolides, - keskustes, õpikodades, muuseumides jne) õppimise osakaal on kasvanud.		
	1.1.4. Õppevara kvaliteedi parandamine ja jälgimine	ÜHO, SA Innove	Ainevaldkonna eest vastutaja on koondanud tervikpildi õppevara vajadusest ning algatanud tegevused vajaliku õppevara hankimiseks.			

Meetme nr	Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus või väljund ja tähtaeg või elluviimise periood			
			2018	2019	2020	2021
	1.1.5. Huvi tõstmine õpilaste liikumisharrastuse suurendamisel.	HTM, SOM	Liikumisõpetuse õppekava on koostatud ja rakendamiseks valmis.			
	1.1.6. Suurendatakse koolide arvu, kus viiakse läbi riigikaitse- või sisekaitsealast õpetust.	HTM, SIM, KM	Koolide arv on suurenenud vastavalt valdkonna kontseptsioonis seatud eesmärkidele			
	1.1.7. Suurendatakse koostööd keskkariduse tasandil kutse- ja üldhariduse valdkonnas.	HTM				
	Tegevus 1.2 Õppeasutuste hindamise, õpitulemuste välishindamise ja hindamispõhimõtete muutmine (EÕS 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3., 1.2.4.)					

Meetme nr	Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus või väljund ja tähtaeg või elluviimise periood			
			2018	2019	2020	2021
	1.2.1. Valmistatakse ette ja korraldatakse õpitulemuste välishindamist üldhariduses ning tulemuste analüüsi; riigieksamite, lõpueksamite ja tasemetööde koostamisel rakendatakse meetodikat, mis võimaldab hinnata võtmepädevusi ja probleemilahendusoskusi.	VHO, SA Innove	<p>Alanud on laiendatud funktsionaalsusega (diagnostiline tagasiside ja õppetöö panuse hindamine) ja uue perioodilise läbiviimissüsteemiga e-tasemetööde kasutamine õpitulemuste välishindamisel.</p> <p>Välishindamis-süsteemile tuginedes toimub digipädevuse hindamine põhikooli ja gümnaasiumi lõpuklassides.</p>	<p>Põhikoolidele on kasutatavad üldpädevuste e-hindamisvahendid. Koolidele on välja töötatud RÕK läbivate teemade e-hindamisvahendid.</p> <p>Katsetatud on laiendatud funktsionaalsusega (diagnostiline tagasiside ja õppetöö panuse hindamine) põhikooli lõpueksameid eesti keeles ja matemaatikas.</p>		

Meetme nr	Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus või väljund ja tähtaeg või elluviimise periood			
			2018	2019	2020	2021
	1.2.2. Koostöös sidusrühmadega töötatakse välja kvaliteedinäitajad, mis mõeldavad õppeasutuse õppe- ja kasvatusprotsessi tulemuslikkust, tõhusust ja osapoolte rahulolu ja töötatakse välja õppeasutuste välishindamise kriteeriumid, mis toetavad EÕSi rakendumist üldhariduses.	VHO, SA Innove	<p>Üldhariduskoolide kvaliteedinäitajad on avalikustatud (koolikaart).</p> <p>Valminud on sisehindamise käsiraamatud koolidele ja juhendmaterjal pidajatele kvaliteedinäitajate kasutamiseks õppeasutuste välishindamisel.</p>	Koolieelsete lasteasutuste ja kvaliteedinäitajad on välja töötatud.		
	1.2.3. Viiakse läbi rahvusvahelised võrdlusuuringud üldhariduses (sh 2015. a ja 2018. a – PISA uuringu põhitest, TALIS)		2018. PISA testi põhitesti ja finantskirjaoskuse hindamise testi läbiviimine. PISA 2015 sekundaaranalüüs johtuvalt PISA 2015.	PISA 2015 tulemused on analüüsitud; sekundaaranalüüsid läbi viidud. PISA 2018 piloteerimine ja põhitest ja finantskirjaoskuse hindamise test on läbi viidud.		
	1.2.4. Toimib süsteem raskustes olevate koolide märkamiseks ja toetus- ning sunnimeetmete kohaldamiseks. Koolipidajad on teadlikumad pidajal lasuvatest kohustustest ja oskuslikumad nende täitmisel			Alustatud on koolide seiresüsteemi piloteerimist,	Koolide seiresüsteem on rakendunud.	

Meetme nr	Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus või väljund ja tähtaeg või elluviimise periood			
			2018	2019	2020	2021
	Tegevus 1.3 Õpikäsituse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine (EÕS 1.4.1., 1.4.2.).					
	1.3.1. Arendatakse algatust Huvitav kool, sh luuakse ja toetatakse muutunud õpikäsituse rakendamist toetavaid koostöövorme.	ÜHO, koolid, KOV-d		90% üldhariduskoolidest on kaasatud algatuse Huvitav Kool tegevustesse.		
		ÜHO, MTÜ-d, koolid, koolieelsed lasteasutus ed, KOV-d		Kõigil haridustasemetel toimuv arendustöö arvestab üksteiselt õppimist ja hea praktika vahendamist ning koostööprojekte kui olulist arengut tagavat meetet.		
	1.3.2. Arendatakse turvalist ja väärtuskeskset õpikeskkonda.	ÜHO, MTÜ-d, koolid, koolieelsed lasteasutus ed, KOV-d	65% üldhariduskoolidest ja 80% koolieelsetest lasteasutustest rakendavad turvalisust tagavaid, sh kiusamist ennetavaid programmilisi tegevusi. Kontseptsiooni ja väärtusarenduse jätkuprogrammi rakendamine.	75 % üldhariduskoolides ja 90 % koolieelsetes lasteasutustes rakendatakse turvalisust tagavaid programmilisi tegevusi. Kontseptsiooni ja väärtusarenduse jätkuprogrammi rakendamine.		

Meetme nr	Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus või väljund ja tähtaeg või elluviimise periood			
			2018	2019	2020	2021
	1.3.3. Rakendatakse kaasava hariduse põhimõtete juurutamist.	ÜHO, KOV-d, koolid	PGS muudatuste rakenduskava on koostatud ja tegevused toimuvad vastavalt rakenduskavas sätestatule.			
	1.3.4. Soodustatakse tugeva koolidemokraatia tekkimist.	ÜHO, MTÜ-d, koolid, KOV-d	70% üldhariduskoolides tegutsevad õpilasesindused.			
	1.3.5. Toetatakse ja arendatakse inimõiguste haridust, väärtuskasvatust ja meediakirjaoskust.	ÜHO, MTÜ-d, ülikoolid, koolid	Välja on töötatud kriteeriumid, mille alusel hinnata koolide õppe- ja arengukavade vastavust kontseptsioonile. Toetatakse kontseptsiooni rakendamist koolides ja koolieelsetes lasteasutustes, sh. soodustatakse koostööd teemaga seotud haridusalgatustega ja toetatakse õppekavaarendust.	Toetatakse kontseptsiooni rakendamist koolides ja koolieelsetes lasteasutustes, sh. soodustatakse koostööd teemaga seotud haridusalgatustega ja toetatakse õppekavaarendust.	Inimõiguste ja väärtuste valdkond on kajastatud 90% üldhariduskoolide ja 75% koolieelsete lasteasutuse õppe- ja arengukavades.	

Meetme nr	Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus või väljund ja tähtaeg või elluviimise periood			
			2018	2019	2020	2021
	Tegevus 1.4 Andekate õpilaste arengu toetamine					
		ÜHO, ülikoolid, MTÜ-d, SA Tartu KHK	Teadusandekate õpilaste toetus- ja haridusprogrammides (teadus-, tehnika-, looduskoolides, õpikodades jt) osaleb 3600 õpilast. Üleriigilistel aineolümpiaadidel, -võistlustel, -konkurssidel on osavõtukordade arv üle 30 000.	Sama, mis eelmistel aastatel	Sama, mis eelmistel aastatel	
		HTM, Tartu Ülikooli Teaduskool, SA Teadusagentuur				
Meede 2: Võrdsete võimaluste tagamine (EÕS 5.1.1., 5.7.1., 5.7.2., 5.7.3.)	Tegevus 2.1 Lapsehoiu ja alushariduse kontseptsiooni elluviimine (EÕS 5.1.1.)	ÜHO	Seaduseelnõu on valmis. Koolieelse lasteasutuse õppekava ja põhikooli I kooliastme õppekava on sidustatud, et lapse koolieelsest lasteasutusest kooli liikumine oleks sujuv ja toetatud.			

Meetme nr	Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus või väljund ja tähtaeg või elluviimise periood			
			2018	2019	2020	2021
	Tegevus 2.2 Kaasava hariduskorralduse elluviimine ja seire (EÕS 5.7.1., 5.7.2., 5.7.3.)	ÜHO, SA Innove	PGS muudatuste rakenduskava on koostatud ja tegevused toimuvad vastavalt rakenduskavas sätestatule.			
	Tegevus 2.3 Eesti keelest erineva emakeelega õpilaste toetamine eesti keele omandamisel	Eesti Linnade Liit, Eesti Maaomava litsuste Liit	Eesti keele kui teise keele õpetajate täiendusõppevõimalused on parenenud. Eesti keele kui teise keele õppekava on uuendatud ning toetatud tänapäevase õppevaraga.			
	Tegevus 2.4 Toetatakse IBO õppekavade rakendamist ja Tallinna Euroopa Kooli arengut	ÜHO, Koolid,	Sama, mis eelmistel aastatel.			
	Tegevus 2.5. Õppursportlaste toetamine	HTM, AS Audentes jt partnerid	Sama, mis eelmistel aastatel			
Meede 3: Ligipääsu tagamine üldharidusele (EÕS 5.5.2., 5.5.6.)	Tegevus 3.1 Haridustoetused munitsipaal- ja erakoolidele ning õppekohtade tagamine riigi koolides	ÜHO				

Kristi Mikirver
 üldharidusosakonna nõunik
 osakonnajuhataja ülesannetes